

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงวิชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๓

วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคธรรมรัฐ

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือที่ ลต ๐๐๐๔/๑๐๗๑ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ แจ้งศาลรัฐธรรมนูญขอให้มีคำสั่งยุบพรรคธรรมรัฐ ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองไว้แล้วเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ พรรคธรรมรัฐ ได้มีหนังสือแจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองขอส่งทะเบียนรายชื่อสมาชิกพรรค จำนวน ๕,๕๘๕ คน แต่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารประกอบซึ่งได้แก่ทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๔) แล้วปรากฏว่ามีรายชื่อสมาชิกเพียง ๒,๘๑๐ คน

๒. เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ พรรคธรรมรัฐ มีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค รวม ๔ สาขา มีคณะกรรมการสาขาพรรคสาขาละ ๑๕ คน ได้แก่

๒.๑ สาขาลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๖๐/๑๗ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

๒.๒ สาขาลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๘๘/๘ เขตบางแค กรุงเทพมหานคร

๒.๓ สาขาลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๘๐๖ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

๒.๔ สาขาลำดับที่ ๕ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๒/๑ อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น

๓. เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๓ พรรคธรรมรัฐ ได้ชี้แจงเพิ่มเติมถึงการดำเนินการและจัดส่งจำนวนสมาชิกตามแบบ ท.พ. ๔ เพิ่มเติมอีก ๒๕๐ คน รวมเป็น ๓,๐๕๐ คน ซึ่งยังขาดจำนวนตามที่แจ้งไว้อีก ๒,๕๓๕ คน ในจำนวนนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการกรอกรายละเอียดจากใบสมัครลงในแบบ ท.พ. ๔

๔. เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ พรรคธรรมรัฐ ได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๔) เพิ่มเติมอีกจำนวน ๒,๕๕๕ คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๕,๖๐๕ คน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้ง พรรคธรรมรัฐต้องดำเนินการให้มีสมาชิก

ตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไปและมีสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๓ อันเป็นวันอาทิตย์หยุดราชการ จึงครบกำหนดในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นวันเปิดทำการถัดไปวันแรกที่พรรคธรรมรัฐต้องดำเนินการให้มีสมาชิกและสาขาพรรคตามที่กฎหมายกำหนด แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าเมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าวข้างต้น พรรคธรรมรัฐได้ส่งหนังสือแจ้งจำนวนสมาชิก ๕,๕๘๕ คน ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ แต่จากการตรวจสอบพบว่ามีรายชื่อสมาชิกเพียง ๒,๘๑๐ คน ต่อมาหัวหน้าพรรคธรรมรัฐได้ชี้แจงต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง และขอส่งรายชื่อสมาชิกในวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ จำนวน ๕,๖๔๕ คน ประกอบกับการจัดตั้งสาขาพรรคอีก ๔ สาขา ยังไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคธรรมรัฐ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ทำให้การดำเนินการของพรรคธรรมรัฐไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ (๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคธรรมรัฐตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการ และส่งสำเนาคำร้องให้พรรคธรรมรัฐทราบ และยื่นคำชี้แจงตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐

หัวหน้าพรรคธรรมรัฐ มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๓ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า คำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคธรรมรัฐ เนื่องจากการดำเนินการของพรรคธรรมรัฐไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๕ อันเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นั้น เป็นการชอบแล้วไม่ขอคัดค้าน

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่พรรคธรรมรัฐไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิก ตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้.....(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑)

(๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พรรคการเมืองได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองยังไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคการเมือง ประกอบกับนายทะเบียนพรรคการเมืองยังไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองของพรรคการเมือง พรรคการเมืองจึงต้องด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงมีอำนาจร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้

จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคการเมือง

นายปรีชา เฉลิมวิชัย

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ